

НОВИ САД - На данашњи дан 1945 године умро је српски војвода Петар Бојовић, ослободилац Београда 1918. Као питомац Артиљеријске школе учествовао је у српско-турским ратовима од 1876. до 1878, а у Српско-бугарском рату 1885. истакао се храброшћу у борбама на Врабчи, Сливници, у Драгоманском теснацу, код Пирота и Цариброда (садашњи Димитровград). У Првом балканском рату 1912. и 1913. као начелник Штаба Прве армије изузетно је допринео победама над Турцима у Кумановској и Битољској бици. У Другом балканском рату 1913. пробио је бугарске положаје на Рајчанском риду, што је одлучило исход и Брегалничке битке и рата.

У Првом светском рату командовао је Првом армијом 1914. у Церској бици и ослободио Шабац, а дужност није напустио ни после рањавања. После мучког напада Бугара 1915. са неупоредиво слабијим снагама спречио их је да продру на Косово, што је омогућило одступање Српске војске преко Албаније. У јануару 1916. је, уместо оболелог војводе Радомира Путника, постао начелник Штаба Врховне команде и организовао је пребацивање војске на Крф и у Бизерту, а од септембра до новембра 1916. руководио је офанзивом у којој су заузети Кајмакчалан и Битољ.

Због неслагања са савезничком командом о ширини фронта додељеног Српској војсци, у априлу 1918. је смењен и постављен за команданта Прве армије, која је после пробоја Солунског фронта заузела Велес и Овче поље, код Куманова разоружала Бугаре, продужила гоњење бројчано јаче немачке Друге армије и разбила је јужно од Ниша без помоћи савезника, који су заостали 200 километара. На челу Прве армије 1. новембра 1918. је ослободио Београд. Умро је 1945. у Београду и сахрањен је без икаквих почести у граду којем је донео слободу.

Данас је четвртак, 20. јануар, 20. дан 2022. До краја године има 345 дана.

1265 - Први пут се састао енглески Парламент, чиме је племство успело да ограничи власт монарха. Доњи дом, који је сазвао Симон де Монфор, сачињавала су два представника нижег племства из сваке грофовије и два грађанина из свих већих градова, а Горњи дом барони и више свештенство. Де Монфор је сазвао Парламент у име краља Хенрија III, кога је 1264. заробио после победе над његовим снагама.

1327 - Енглеског краља Едварда II високо племство је приморало да абдицира у корист сина Едварда III.

1649 - Заробљени краљ Чарлс I изведен је на крају грађанског рата монархиста и следбеника парламента у Енглеској на суд под оптужбом за издају, односно тајне преговоре са Шкотима. Убрзо је осуђен на смрт и погубљен 10 дана касније.

1667 - После 13 година борби Русија је поразила Пољску, у рату који је избио кад су 1654. после победе над пољском војском, побуњени козаци у Украјини - којима је Пољска покушала да наметне римокатоличку веру - признали врховну власт руског цара. Миром у Андрусову Пољска се одрекла Кијева, Смоленска и дела Украјине на левој обали реке Дњепар.

1775- Рођен је француски физичар и математичар Андре Мари Ампер, оснивач електродинамике. Засновао је теорију магнетизма у нераздвојивој вези са електрицитетом и пронашао и проучио узајамно дејство електричних струја. Написао је

више дела из физике, математике и филозофије. Њему у част јединица за јачину струје названа је ампер (скраћено А), јединица за наелектрисање (количину електрицитета) амперсекунда (скраћено Ас) и амперчас (скраћено Ах), а инструмент за мерење јачине струје амперметар.

1900 - Умро је енглески писац и критичар Џон Раскин. Сматрао је да само здрав народ може да ствара велика уметничка дела. Залагао се за образовање најширих слојева народа и критиковао је економска и политичка схватања утилитариста. Дела: о уметности - "Модерни сликари", "Камење Венеције", "Две стазе", о друштвеним и економским проблемима "До последњег", "Сезам и љиљани", "Крошња дивље маслине", "Мунера Пулверис".

1916 - Умро је српски национални револуционар Недељко Чабриновић, типографски радник, један од атентатора у Сарајеву 28. јуна 1914. Атентат је послужио као изговор за напад на Србију и почетак Првог светског рата. Чабриновић је умро од последица тортуре у тамници у Терезину у Чешкој, око 60 километара северно од Прага. Пунолетни атентатори, учитељи Вељко Чубриловић и Данило Илић, осуђени су одмах на смрт и обешени, а малолетници Принцип, Чабриновић и гимназијалац Трифко Грабеж осуђени су на робију на којој су умрли од последица тортуре не дочекавши пораз и распад Аустро-Угарске.

1920 - Рођен је италијански филмски режисер Федерико Фелини, један од највећих синеаста 20. века. После Другог светског рата на почетку каријере био је један од најистакнутијих представника неореалистичког филмског покрета, али је убрзо развио сопствени стил, стварајући филмове непоновљивог шарма у којима су људи често приказани у најбизарнијим ситуацијама, па је и израз "фелинијевски" скован да опише његов манир стварања. Филмови:

"Светла варијетеа", "Дангубе", "Улица" (Оскар), "Пробисвет", "Кабиријине ноћи" (Оскар), "Сладак живот" (прва награда у Кану), "Осам и по" (Оскар), "Ђулијета и духови" (Златни глобус), "Кловнови", "Сатирикон", "Амаркорд", "Казанова", "Град жена", "Брод плови", "Џинџер и Фред".

1921 - Умро је војвода српске војске Живојин Мишић, учесник свих ратова Србије од 1876. до 1918, један од најбриљантнијих војсковођа Првог светског рата. Војно образовање стекао је на Артиљеријској школи у Београду и аустријској Стрељачкој школи, а на Војној

академији у Београду од 1898. до 1904. предавао је стратегију. У српско-турским ратовима од 1876. до 1878. успешно је командовао батаљоном, као и у Српско-бугарском рату 1885. а 1904. је пензионисан због сумње да је непријатељски расположен према официрима-завереницима који су 1903. убили краља Александра Обреновића. Због ситуације у којој се Србија нашла после аустроугарске анексије Босне и Херцеговине активиран је 1909. У Првом балканском рату исказао се као сјајан стратег и један је од најзаслужнијих за победу над Турцима 1912. у Кумановској бици. У Балканским ратовима и на почетку Првог светског рата био је помоћник начелника штаба Врховне команде. На сопствену молбу 15. новембра 1914, током Колубарске битке, постављен је за команданта Прве армије која је запала у веома тешку ситуацију. Успео је изузетним тактичким потезима да запоседне Суворовски гробен, а потом енергичним дејствима потпуно разбије аустроугарске трупе. После победе на Колубари добио је чин војводе. Као начелник штаба Врховне команде српске војске руководио је 1918. припремама за пробој Солунског фронта и потом офанзивом српске војске. Пробој Солунског фронта који је извршила српска војска довео је до капитулације прво Бугарске и Аустроугарске, а затим и других, што је довело до победе савезника у Првом светском рату. Дела: "Стратегија", "Српско-турски рат". Превео је "Тактику" Вилијема Балка. Постхумно су објављена његова сећања: "Моје успомене".

1945 - Демократа Френклин Рузвелт започео је четврти мандат председника САД, што је јединствен случај у историји те земље.

1961 - Демократа Џон Кенеди инаугурисан је у 43. години за председника САД као најмлађи шеф државе у њеној историји.

1973 - У Конакрију у Гвинеји је убијен Амилкар Кабрал, један од вођа борбе против португалског колонијализма у Африци, оснивач и генерални секретар Афричке партије за независност Гвинеје Бисао (Португалска Гвинеја) и Зеленортских острва.

1981 - Републиканац Роналд Реган преузео је у 70. години дужност шефа државе, поставши најстарији председник у историји САД.

1981 - После 444 дана у заробљеништву, из амбасаде САД у Техерану су ослобођена 52 америчка таоца.

1984 - Умро је амерички спортиста и филмски глумац Џони Вајсмилер, први човек који је препливао 100 метара брже од минута, тумач насловне улоге у низу филмова о Тарзану. Освојио је три златне медаље на Олимпијским играма 1924. и две 1928. Филмови:

"Тарзан у изгнанству", "Тарзанов повратак", "Тарзан и његова дружина".

1992 - Пад "Ербаса А-230" у брдима јужно од француског града Стразбур преживело је само девет од 96 особа у авиону.

1993 - Преминула је америчка глумица холандског порекла Одри Хепберн, амбасадор добре воље УНИЦЕФ-а. Филмови: "Празник у Риму" (Оскар), "Доручак код Тифанија", "Моја драга леди", "Сабрина", "Рат и мир", "Љубав поподне".

1996 - На изборима у Гази и на Западној обали, одржаним према споразуму Израела и Палестинаца, вођа ПЛО Јасер Арафат је постао први демократски изабран лидер

палестинског народа.

2001 - Потпредседница Филипина Глорија Аројо преузела је дужност шефа државе, пошто је филипински Врховни суд пресудио да смењени председник Џозеф Естрада не може да обавља ту функцију.

2014 - Иран је обуставио обогаћивање уранијума чистоте 20 одсто, што је врло близу материјалу за прављење атомске бомбе, саопштио је шеф иранске Организације за атомску енергију Али Акбар Салехи. Иран и шест земаља - САД, Француска, Немачка, Британија, Кина и Русија - постигли су два месеца раније споразум о ограничавању нуклеарних активности Техерана у замену за ублажавање санкција.

2014 - Преминуо је Италијански диригент Клаудио Абадо, који је водио низ најпознатијих светских оркестара. Двадесет година био је директор миланске Скале, музички директор био је и у Бечкој државној опери, Берлинској филхармонији, Лондонском симфонијском оркестру, као и гост диригент у Чикашкој филхармонији.

Због посебног доприноса италијанској култури именован је за доживотног сенатора.

2017 - Доналд Трамп, амерички милијардер, победник на изборима одржаним новембра 2016, положио је свечану заклетву, чиме је и формално постао 45. председник САД.

2018 - Генералштаб Турске објавио је и формално почетак операције назване "Маслинова гранчица" против Курда у Сирији, у рејону Африн. Званично, операција је започела у 15.00 сати по средњоевропском времену. У стварности, турска војска је артиљеријске нападе на територији Сирије започела дан раније, да би сутрадан пошто је операција обелодањена јавности уследила и копнена офанзива.

- Српска православна црква данас слави Светог Јована.

Овај празник код Срба уобичајено се назива Јовандан и честа је крсна слава. Свети Јован Крститељ је предсказао долазак Христов и крстио Исуса Христа у реци Јордану.